

Метельська Крістіна Вікторівна
здобувачка ступеня вищої освіти бакалавр
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ ДО БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ У СФЕРІ ПІДБОРУ ПЕРСОНАЛУ НА ПУБЛІЧНУ СЛУЖБУ ТА ЇХ АДАПТАЦІЯ В УКРАЇНІ

Корупція – це одна з найсерйозніших проблем у державному управлінні, що є загрозою для ефективності державної влади ще на етапі підбору персоналу. На цьому етапі корупція проявляється у кумівстві, фаворитизмі та політичному впливі, підриваючи при цьому довіру населення до влади та зменшенню ефективності управління, наймаючи некваліфікованих службовців.

Важливу роль у боротьбі з корупцією у сфері підбору персоналу на публічну службу відіграють міжнародні організації. Однією з провідних організацій у боротьбі з корупцією є Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Вона розробляє стандарти боротьби з корупцією. ОЕСР проводить моніторинг виконання рекомендацій по боротьбі з корупцією. Організація економічного співробітництва та розвитку допомагає країнам розробити та впровадити антикорупційні реформи. У сфері підбору персоналу на публічну службу ОЕСР просовує принцип меритократії, розробляє антикорупційні рекомендації для зниження рівня кумівства та фаворитизму.

Наступною організацією в боротьбі з корупцією є Група держав проти корупції (GRECO). Це орган Ради Європи, який бореться з корупцією. Його метою є покращення спроможності країн Європейського Союзу боротися з корупцією шляхом моніторингу дотримання ними антикорупційних стандартів. GRECO у сфері підбору персоналу на публічну службу вимагає від держав дотримуватись принципів прозорості та неупередженості, запровадити чіткі процедури відбору кандидатів. Нею було розроблено “20 принципів боротьби з корупцією”, які включають положення щодо прозорого підбору персоналу. [3]

Європейський Союз розробив принципи до боротьби з корупцією у процесі підбору персоналу. Підходи боротьби з корупцією базуються на трьох основних принципах: прозорості, об’єктивності та доброчесності.

Принцип прозорості базується на відкритості та доступності інформації про конкурсний процес. Це запобігає зловживанню професійним становищем та підвищує рівень довіри громадян до процесу підбору персоналу та державної влади загалом. Забезпечення прозорості досягається шляхом:

- публікацію оголошень про вакансії з описом вимог та обов’язків;
- чітке визначення критеріїв оцінки кандидатів;
- запровадження аудиту та громадського нагляду;
- оприлюднення результатів конкурсів з обґрунтуваннями.

Принцип об'єктивності вимагає, щоб рішення приймалися виключно на основі професійних кваліфікацій та вмінь, ігноруючи будь-які особисті зв'язки чи симпатії. Цей принцип втілюється через: по-перше, анонімне тестування, що унеможливує упереджене ставлення до кандидатів; по-друге, колективне обговорення та голосування; по-третє, залучення незалежних експертів для неупередженої оцінки рівня компетенцій.

Принцип доброчесності передбачає дотримання етичних стандартів, уникнення конфлікту інтересів та покарання за корупційні дії. Для його реалізації використовуються: декларування, контроль і аудит, законодавче забезпечення, відповідальність за рішення та захист викривачів корупції.

Завдяки цим принципам можна створити ефективну та неупереджену систему державного правління, в тому числі у сфері підбору персоналу, яка сприятиме підвищенню рівню довіри громадськості та зниженню корупційних злочинів.

Інтеграція європейських підходів боротьби з корупцією є важливим для України. Зараз Україна активно працює над адаптацією стандартів Європейського Союзу боротьби з корупцією.

До ключових напрямків боротьби належать:

- подальше розширення та вдосконалення системи електронних конкурсних процедур для забезпечення їх максимальної прозорості;
- формування незалежних комісій, до складу яких обов'язково мають входити представники громадськості та незалежні, політично незаангажовані експерти;
- розробка та впровадження чітких критеріїв відбору персоналу на державну службу та обов'язкового етичного кодексу для службовців, використовуючи кращі європейські практики;
- забезпечення ефективної системи відповідальності за вчинення корупційних злочинів.

Отже, боротьба з корупцією є важливим кроком для створення ефективної, прозорої та доброчесної публічної служби. Впровадження антикорупційних реформ дає змогу підвищити рівень довіри громадськості до органів державної влади та сприяє формуванню професійного та ефективного державного управління. Для того, щоб досягти цього необхідно вдосконалити законодавство, посилити контроль та впровадити більш жорсткі санкції до порушників антикорупційного законодавства.

Список використаної літератури

1. ОЕСР (2024). *Посібник ОЕСР з публічної доброчесності* [Електронний ресурс]. OECD Publishing. Paris. URL: <https://doi.org/10.1787/5b2fe28c-uk> (дата звернення: 17.03.2025).
2. Офіційний сайт GRECO [Електронний ресурс]. URL : http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/default_en.asp.
3. Імплементация європейських стандартів запобігання корупції в Україні. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 132 с.
4. Мельник Т., Омеляненко В., Олійник А., Серова Л., Гуляєва Л.

Антикорупційна політика ЄС: ключові елементи, орієнтація на сталий розвиток, уроки для України: навчальний посібник. Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань, 2023. 270 с.

Микуліна Марина Іванівна
здобувачка ступеня вищої освіти бакалавр
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

Сучасний світ не можливо уявити без новітніх технологій. Вони оточують нас скрізь: вдома, на роботі чи відпочинку. Інновації заповнили наше сьогодення, і, виходячи з цього можна стверджувати що, людину ХХІ століття неможливо уявити без кількох ключових елементів, які стали невід'ємною частиною сучасної реальності. Одним із найважливіших є Інтернет, без якого неможливо уявити ані комунікацію, ані доступ до інформації. Він змінює наш спосіб роботи, навчання, дозвілля та навіть соціалізацію. Усе більше аспектів життя людей пов'язано з цифровими технологіями, які включають автоматизацію, штучний інтелект, великі дані та хмарні обчислення. Вони змінюють бізнес, медицину, науку та інші сфери, пропонуючи нові можливості.

Звертаючи увагу на штучний інтелект (ШІ) слід вказати, що з самого початку він був створений для допомоги людям в різних сферах їхнього життя: в будівництві, медицині, науці загалом. ШІ – це легкий пошук інформації, пошук рішень для конкретних задач, а деякі люди навіть звертаються до нього за порадою. Проте за останні роки стрімкий його розвиток, потенційні загрози пов'язані з його використанням, породжують глобальні питання, що потребують серйозних правових втручань, задля безпечного використання штучного інтелекту [2].

За словами Єлизавети Тимошенко «Правове регулювання ШІ в Україні необхідно для забезпечення захисту прав і свобод людини. Використання ШІ може породжувати ризики в сфері приватності, дискримінації та інших порушень прав людини. Наприклад, системи штучного інтелекту, що базуються на алгоритмах машинного навчання, можуть бути схильними до біасу та некоректного прийняття рішень, які впливають на людей. Це може призвести до ситуацій, коли люди стають об'єктами неправомірного впливу або навіть дискримінації через автоматизовані системи, які враховують їхню расу, стать, вік тощо» [4].

З цим твердженням Єлизавети Тимошенко дійсно важко не погодитися. Штучний інтелект, незважаючи на всі свої переваги, несе в собі значні ризики для суспільства, особливо в контексті захисту прав людини. Безпечна розробка штучного інтелекту потребує комплексних законодавчих норм,